

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 14. apríla 2016¹

Vec C-101/15 P

**Pilkington Group Ltd a i.
proti**

Európskej komisii

„Odvolanie — Hospodárska súťaž — Kartely (článok 81 ES a článok 53 Dohody o EHP) — Pokuty —
Usmernenia k metóde stanovenia pokút z roku 2006 — Tržby, ktoré majú byť zohľadnené —
Výmenný kurz pre výpočet stanovenej maximálnej výšky pokuty 10 % podľa článku 23 ods. 2 nariadenia
(ES) č. 1/2003 — Európsky trh so sklom pre automobily“

I – Úvod

1. Prejednávané odvolacie konanie dáva Súdnomu dvoru príležitosť zaujať stanovisko k dvom okruhom problémov, ktorých význam pre budúcu správnu prax Európskej komisie ako orgánu pre hospodársku súťaž nemožno podceňiť.
2. Na jednej strane treba spresniť, ktoré tržby účastníkov kartelu sa môžu zohľadniť ako základ pre výpočet pokuty, ktorá im má byť uložená. Na druhej strane treba objasniť, z ktorého výmenného kurzu sa má vychádzať pri konverzii, keď podnik nezverejňuje číselné údaje svojich tržieb v eurách. Od toho môže závisieť, či Komisiou určená pokuta presahuje zákonom stanovenú maximálnu výšku 10 % celkovej tržby dotknutého podniku a aké náklady prípadne vzniknú tomuto podniku v prípade zaplatenia pokuty.
3. Okrem toho ide o niekoľko detailov v súvislosti so zásadou rovnosti zaobchádzania a zásadou proporcionality pri príležitosti uloženia pokút v oblasti kartelového práva, ako aj v súvislosti neobmedzenou právomocou Všeobecného súdu Európskej únie na preskúmanie rozhodnutí vo vzťahu k takýmto sankciám.
4. Uvedené právne problémy sa vynárajú v súvislosti s kartelom skiel pre automobily existujúcim v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP), ktorý Európska komisia odhalila pred niekoľkými rokmi a 12. novembra 2008 zaň vymerala svojim rozhodnutím pokuty (ďalej len „sporné rozhodnutie“)². Proti tomuto rozhodnutiu žiadajú v prejednávanom prípade viaceré spoločnosti skupiny Pilkington právnu ochranu pred súdmi Únie (ďalej spoločne len „Pilkington“).

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Rozhodnutie Komisie z 12. novembra 2008 v konaní podľa článku 81 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a článku 53 Dohody o EHP, K(2008) 6815 v konečnom znení (vec COMP/39.125 – sklo pre automobily, zhrnutie v Ú. v. EÚ C 173, 2009, s. 13); korigované rozhodnutím C (2009) 863 v konečnom znení z 11. februára 2009 a rozhodnutím C(2013) 1119 final z 28. februára 2013.

5. V prvostupňovom konaní neboli námietky skupiny Pilkington proti spornému rozhodnutiu úspešné; jej žalobu o neplatnosť Všeobecný súd rozsudkom zo 17. decembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok alebo rozsudok Všeobecného súdu“) zamietol³. Teraz Pilkington naďalej uplatňuje svoje právo na právnu ochranu v odvolacom konaní pred Súdny dvorom.

6. V súčasnosti Súdny dvor prejednáva ďalšie odvolacie konanie týkajúce sa kartelu skiel pre automobily⁴. To však nenapáda ten istý rozsudok Všeobecného súdu a nastoľuje úplne iné právne problémy.

II – Právny rámec

7. Právny rámec primárneho práva je v tomto prípade vymedzený článkom 81 ES (teraz článok 101 ZFEÚ).⁵ Pokiaľ je dotknutý Európsky hospodársky priestor, článok 53 Dohody o EHP obsahuje ustanovenie zodpovedajúce článku 81 ES. Zo sekundárneho práva Únie je ďalej relevantný článok 23 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1/2003⁶.

8. Článok 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 v relevantnej časti znie:

„Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nebalosti:

a) porušujú článok [81 ES] alebo článok [82 ES]...

...

Pokuta uložená každému podniku alebo združeniu podnikov nepresiahne 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

...“

9. Subsidiárne treba odkázať na usmernenia z roku 2006⁷, v ktorých Komisia zakotvila svoju správnu prax týkajúcu sa stanovenia pokút. Body 4 až 6, ako aj bod 13 uvedených usmernení okrem iného uvádzajú: „4. Právomoc Komisie ukladať podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nebalosti porušujú ustanovenia článku 81 alebo článku 82 zmluvy, je jedným z prostriedkov výkonu kontroly, ktorým je Komisia zo zmluvy poverená.... Na tento účel musí Komisia dohliadať, aby jej činnosť mala odstrašujúci charakter.... Ak teda Komisia zistí, že došlo k porušeniu ustanovení článku 81 [ES] alebo článku 82 [ES], môže byť nevyhnutné uložiť pokutu tým, ktorí sa tohto porušenia

3 — Rozsudok Pilkington Group a i./Komisia (T-72/09, EU:T:2014:1094).

4 — Vec AGC Glass Europe a i./Komisia (C-517/15 P, Ú. v. EÚ C 398, 2015, s. 20).

5 — Rozhodujúci je iba právny stav pred účinnosťou Lisabonskej zmluvy, keďže sporné rozhodnutie bolo prijaté pred 1. decembrom 2009.

6 — Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 [ES] a 82 [ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mím. vyd. 08/002, s. 205), ďalej len „nariadenie č. 1/2003“.

7 — Usmernenia k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia (ES) č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2), ďalej len „usmernenia z roku 2006“.

právnych predpisov dopustili. Je potrebné stanoviť pokuty v takej výške, ktorá by mala odstrašujúci účinok, a to nielen s cieľom sankcionovať konkrétne podniky (špecifický odstrašujúci účinok), ale aj s cieľom odradiť ostatné podniky od konania, alebo od pokračovania v konaní, ktoré je v rozpore s článkami 81 [ES] a 82 [ES] (všeobecný odstrašujúci účinok).

5. V snahe dosiahnuť tento cieľ by mala Komisia pri stanovení pokút vychádzať z hodnoty predaja tovaru alebo služieb spojených s porušením. Pri stanovení výšky pokuty by významnú úlohu malo mať aj trvanie porušenia. Trvanie porušenia má nevyhnutne vplyv na potenciálne dôsledky porušenia na trhu. Je teda dôležité, aby výška pokuty takisto zohľadňovala počet rokov, počas ktorých sa podnik podieľal na porušení.

6. Kombinácia hodnoty predaja v súvislosti s porušením a trvaním sa považuje za vhodnú hodnotu na vyhodnotenie ekonomického významu porušenia, ako aj relatívneho podielu každého podniku na porušení. Referencia na tieto ukazovatele je vhodnou informáciou o rádovej výške pokuty a nemala by slúžiť ako základ na automatický alebo aritmetický výpočet.

...

13. Pri stanovení základnej výšky uloženej pokuty bude Komisia vychádzať z hodnoty predaja tovaru alebo služieb podniku, s ktorými porušenie priamo alebo nepriamo súvisí v príslušnej geografickej oblasti v rámci EHP. Komisia obvykle použije na výpočet hodnotu predaja podniku počas posledného celého roku, v ktorom sa podnik podieľal na porušení...“

III – Okolnosti právneho sporu

A – Skutkový stav a správne konanie

10. Skupina Pilkington je jednou zo svetových výrobcov skla, najmä skla pre automobily.

11. Podľa zistení Všeobecného súdu Pilkington spolu s inými podnikmi činnými v tomto odvetví konala protisúťažne, pričom jej protisúťažné správanie spočívalo v dohodách o zákazkách týkajúcich sa dovozu častí skiel pre automobily pre všetkých veľkých výrobcov motorových vozidiel v rámci EHP. Medzi účastníkmi kartelu došlo k zosúladieniu cenových a dodacích stratégií, ktoré boli zamerané na zachovanie stabilného postavenia príslušných podnikov na danom trhu. Vzhľadom na to účastníci kartelu tiež dohliadali na rozhodnutia, ktoré koncipovali v rámci svojich stretnutí a kontaktov, a dohodli sa medzi sebou na vyvažujúcich úpravách.

12. Kartel skiel pre automobily bol v EHP činný od 10. marca 1998 do 11. marca 2003, pričom trvanie účasti jednotlivých podnikov kartelu bolo rôzne – v prípade skupiny Pilkington od 10. marca 1998 do 3. septembra 2002. Išlo o jednotné a pokračujúce porušovanie.

13. Komisia počas správneho konania 18. apríla 2007 poslala viacerým účastníkom kartelu, medzi nimi aj skupine Pilkington, oznámenie o námietkach. Komisia uskutočnila výsluch 24. septembra 2007. Po konzultácii s poradným výborom pre otázky kartelov a monopolov potom 12. novembra 2008 vydala sporné rozhodnutie.

14. Článok 1 sporného rozhodnutia stanovuje, že rôzne podniky – medzi nimi aj Pilkington [článok 1 písm. c)] – porušili článok 81 ES a článok 53 Dohody o EHP tým, že sa zúčastnili celého súboru dohôd a/alebo zosúladených postupov v odvetví skiel pre automobily v rámci EHP.

15. Pokuty uložené jednotlivým podnikom za ich účasť na kartely vyplývajú z článku 2 sporného rozhodnutia. V prípade skupiny Pilkington ide o sumu 370 miliónov eur, ktorú znášajú odvolateľky spoločne a nerozdielne [článok 2 ods. 1 písm. c)]. Rozhodnutím o zmene z 28. februára 2013, ktorého cieľom bola oprava chýb vo výpočte, bola spomínaná suma znížená na 357 miliónov eur.⁸ Podľa článku 2 ods. 2 sporného rozhodnutia mala byť pokuta zaplatená v eurách, a to v lehote troch mesiacov odo dňa oznámenia rozhodnutia.

B – Prvostupňové súdne konanie

16. Viacerí adresáti sporného rozhodnutia sa prostredníctvom žalôb o neplatnosť tohto rozhodnutia domáhali právnej ochrany na prvom stupni na Všeobecnom súde.

17. Pokiaľ ide o skupinu Pilkington, Pilkington Group Ltd, Pilkington Automotive Ltd, Pilkington Automotive Deutschland GmbH, Pilkington Holding GmbH a Pilkington Italia SpA (ďalej len „žalobkyne“, resp. „odvolateľky“) podali na prvom stupni na Všeobecnom súde písomným vyjadrením z 18. februára 2009 spoločnú žalobu proti Komisii.

18. Všeobecný súd svojím rozsudkom zo 17. decembra 2014 túto žalobu zamietol, Komisii však uložil povinnosť znášať 10 % trov konania, ktoré vznikli skupine Pilkington.⁹ V zostávajúcej časti Všeobecný súd zaviazal žalobkyne na náhradu všetkých trov konania vzniknutých v prvostupňovom konaní.

IV – Konanie pred Súdnym dvorom

19. Odvolateľky svojím písomným vyjadrením z 27. februára 2015 spoločne podali prejednávané odvolanie proti rozsudku Všeobecného súdu.

20. Odvolateľky navrhujú, aby Súdny dvor:

- čiastočne zrušil rozsudok vo veci T-72/09 v rozsahu, v akom zamietla žalobu podanú proti článku 2 ods. 1 písm. c) sporného rozhodnutia,
- znížil pokutu uloženú odvolateľkám v článku 2 ods. 1 písm. c) sporného rozhodnutia a
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania, ktoré vznikli odvolateľkám v tomto konaní.

21. Komisia, aby Súdny dvor:

- zamietol odvolanie a
- zaviazal odvolateľky na náhradu trov konania.

22. K odvolaniu sa účastníci konania pred Súdnym dvorom vyjadrili písomne a pojednávanie sa konalo 2. marca 2016.

8 — Táto poznámka pod čiarou nemá z hľadiska slovenského znenia návrhov význam.

9 — Toto rozhodnutie o trovách konania odôvodňuje Všeobecný súd tou okolnosťou, že Komisia prijala rozhodnutie o zmene z 28. februára 2013, ktorým opravila dve chyby vo vzťahu k výpočtu pokuty (body 448 a 449 napadnutého rozsudku), až počas prebiehajúceho prvostupňového súdneho konania (pozri bod 15 a poznámku pod čiarou 2 vyššie).

V – Posúdenie odvolacích dôvodov

23. Pilkington vo svojom odvolaní neuvádza všetky oblasti, ktoré boli predmetom konania na prvom stupni. Právne posúdenie sa v rámci odvolania týka iba otázok výpočtu pokuty. Odvolateľky sa v tejto súvislosti opierali o tri odvolacie dôvody, z ktorých prvý sa týkal tržieb, ktoré majú byť zohľadnené (o tom pozri bod A), druhý sa týkal rozhodujúceho výmenného kurzu eura pri stanovení maximálnej výšky 10 % (o tom pozri bod B) a tretí sa týkal rôznych všeobecných právnych zásad, ako aj úvah právneho štátu (o tom pozri bod C).

A – O tržbách, ktoré majú byť pri výpočte pokuty zohľadnené (prvý odvolací dôvod)

24. Prvý odvolací dôvod smeruje proti bodom 201 až 227 (a najmä proti bodom 217 až 227) napadnutého rozsudku. Jeho predmetom je druh tržieb, ktoré môžu slúžiť ako základ pre výpočet pokuty v zmysle článku 23 ods. 2 prvého pododseku písm. a) nariadenia č. 1/2003. Odvolateľky namietajú, že Všeobecný súd v rozpore s právom potvrdil postup Komisie, podľa ktorého mohli byť zohľadnené aj dodávky skupiny Pilkington uskutočnené na základe zmlúv spred začatia porušovania, aj keď tieto zmluvy počas trvania porušovania neboli nanovo dojednané. Všeobecný súd tak vychádzal z nesprávneho výkladu bodu 13 usmernení z roku 2006.

25. Podľa bodu 13 usmernení z roku 2006 pri stanovení základnej výšky uloženej pokuty bude Komisia vychádzať z hodnoty predaja tovaru alebo služieb podniku, s ktorými porušenie priamo alebo nepriamo súvisí v príslušnej geografickej oblasti v rámci EHP.

26. Z toho vyplýva, že bod 13 uvedených usmernení má za cieľ vziať ako východiskový bod na výpočet pokuty uloženej podniku sumu, ktorá odráža hospodársku dôležitosť porušenia a relatívnu váhu tohto podniku na tomto porušení (tak znie ustálená judikatúra Súdneho dvora,¹⁰ ktorá sa striktno opiera o znenie bodu 6 usmernení). Naopak treba z výpočtu vylúčiť tržby, ktoré nemajú skutočný vzťah s pôsobnosťou predmetného kartelu v EHP.¹¹

27. V prejednávanom prípade sa spor točí okolo toho, či medzi praktikami kartelu a jednotlivými zločkami tržby zohľadnenými vo výpočte pokuty musí existovať akákoľvek príčinná súvislosť. Odvolateľky zastávajú názor, že sa nesmú zohľadniť prinajmenšom tie predaje skla pre automobily, na ktoré kartel nemal nevyhnutne vplyv, pretože tieto predaje spočívali na zmluvách, ktoré boli – údajne za normálnych súťažných podmienok – uzavreté ešte pred začatím porušovania a počas trvania porušovania neboli nanovo dojednané. Domnievajú sa, že zahrnutím takýchto predajov by sa zveličil význam kartelu.

28. V žiadnom prípade pritom nejde len o teoretický spor alebo o technický detail: ak by spomínané predaje skupiny Pilkington boli zostali ako základ pre výpočet nezohľadnené, potom Komisiou uložená pokuta by musela byť podľa údajov odvolateľiek asi o 49 miliónov eur nižšia.

29. Aj keď argumentácia odvolateľiek týkajúca sa výkladu bodu 13 usmernení z roku 2006 sa môže zdať na prvý pohľad pútavá, pri podrobnejšom preskúmaní neobstojí.

10 — Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 76), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, body 57 a 59), Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia (C-286/13 P, EU:C:2015:184, body 148 a 149), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, body 53 a 55), InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 50), AC-Treuhand/Komisia (C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 64) a Toshiba Corporation/Komisia (C-373/14 P, EU:C:2016:26, bod 85).

11 — Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-441/11 P, EU:C:2013:464, bod 77), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 58), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 54) a InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 62).

30. Už samotné znenie bodu 13 usmernení z roku 2006 je totiž koncipované veľmi široko: ide o všetky tovary alebo služby predané daným účastníkom kartelu, s ktorými porušenie *priamo alebo nepriamo súvisí* v príslušnej geografickej oblasti v rámci EHP. Podobne všeobecne stanovuje bod 5 tých istých usmernení, že pokuty vychádzajú z hodnoty predaja tovaru alebo služieb *spojených* s porušením.

31. Ako Súdny dvor už vysvetlil, išlo by teda o príliš úzke chápanie pojmu hodnota predaja použitého v bode 13 usmernení z roku 2006, ak by to zahŕňalo iba predaje, v prípade ktorých sa preukázalo, že boli naozaj ovplyvnené kartelom, ktorý má byť sankcionovaný.¹² V tomto zmysle pri stanovení základnej výšky uloženej pokuty podľa judikatúry netreba pozitívne preukázať, že jednotlivé zložky tržby, ktoré sa použili ako základ pre výpočet, boli zakaždým ovplyvnené porušením.¹³

32. Je pravda, že pojem hodnota predaja použitý v bode 13 usmernení z roku 2006 nemožno rozšíriť do takej miery, že bude zahŕňať dokonca aj predaje mimo pôsobnosti daného kartelu.¹⁴ Pokiaľ však ide – ako v prejednávacom prípade – o predaje, ktoré boli v každom prípade uskutočnené na relevantnom trhu, tieto sa stanú automaticky súčasťou základu pre výpočet základnej výšky pokuty.¹⁵ Takéto predaje sa totiž na rozdiel od tvrdenia skupiny Pilkington v žiadnom prípade nenachádzajú mimo pôsobnosti kartelu.

33. Spomínané predaje sú užitočným dôkazom o poškodení hospodárskej súťaže v EHP spôsobenom kartelom a osobitne skupinou Pilkington, keďže objasňujú hospodársky význam kartelu na relevantnom trhu, ako aj relatívnu váhu skupiny Pilkington v rámci kartelu, presne ako to vyžadujú body 6 a 13 usmernení z roku 2006, ako aj s tým súvisiaca judikatúra Súdneho dvora.¹⁶

34. Ak by sa mala z výpočtu pokuty vylúčiť časť predajov uskutočnených na relevantnom trhu, ako to majú na mysli odvolateľky, tak by to v mnohých prípadoch umelo znížilo hospodársky význam kartelu a následne by to diametrálne odporovalo cieľom bodov 6 a 13 usmernení z roku 2006¹⁷ (subsidiárne pozri body 4 a 5 uvedených usmernení). Celkový dosah protisúťažného správania totiž nemožno primerane zobrazíť, ak sa selektívne zohľadnia iba jednotlivé tržby uskutočnené účastníkmi kartelu na relevantnom trhu.

35. Odvolateľkami favorizovaný spôsob výpočtu predovšetkým zamlčuje skutočnosť, že jednou z hlavných želaní mnohých kartelov – ako aj v prejednávacom prípade sporného kartelu – je rozdeliť trh medzi účastníkov kartelu alebo držať ich podiely na trhu na dohodnutej úrovni. Tento *stabilizačný účinok*, ktorý Všeobecný súd veľmi správne zdôraznil,¹⁸ prirodzene prospieva celkovej činnosti účastníkov kartelu na danom trhu. Ako Komisia veľmi presvedčivo zdôrazňuje, môže byť pritom postačujúca manipulácia iba niekoľkých právnych úkonov, aby bol na celom trhu dosiahnutý účinok, o ktorý sa usilujú účastníci kartelu. Pokiaľ však protiprávny účel kartelu a tým aj „kriminálna energia“ účastníkov kartelu pokrýva celý trh, základom výpočtu pokút musia byť všetky predaje dosiahnuté na tomto trhu.

12 — Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 76), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 57), Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia (C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 148), ako aj LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 53).

13 — Pozri v tomto zmysle rozsudok LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-2247/14 P, EU:C:2015:258, bod 57).

14 — Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 76), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 57), Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia (C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 148), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 53) a InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 55).

15 — Pozri v tomto zmysle rozsudok LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 57), v ktorom Súdny dvor konštatoval, že bod 13 usmernení z roku 2006 „sa týka predajov uskutočnených na relevantnom trhu dotknutom porušením“.

16 — Pozri v tejto súvislosti ešte raz bod 26 týchto návrhov s poznámkou pod čiarou 10 vyššie.

17 — Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 77), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 58), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 54) a InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 62).

18 — Body 224 a 226 napadnutého rozsudku.

36. V tomto zmysle nie je rozhodujúce, či sa dotknuté podniky vzhľadom na každý jeden uskutočnený právny úkon správali preukázateľne – alebo hoci len pravdepodobne – správali zosúladiene. V zostávajúcej časti rovnako nie je rozhodujúce, či tento podnik skutočne spôsobil protisúťažný účinok, ako sa o to usiloval kartel, a ak áno, v akom rozsahu.¹⁹ Je postačujúce, že konaním bolo zamýšľané alebo bolo spôsobené *narušenie hospodárskej súťaže* na dotknutom trhu v zmysle článku 81 ES (článok 101 ZFEÚ).²⁰ V takomto prípade sa do výpočtu základnej výšky pokuty zahrnie v zásade súhrn dosiahnutých tržieb účastníkov kartelu na danom trhu.

37. Administratívna záťaž, ktorá by bola spojená s posúdením každého predaja uskutočneného účastníkmi kartelu na relevantnom trhu, by bola inak celkom neprimeraná. Vo väčšine prípadov totiž výška tržieb, ktoré majú byť zohľadnené pri výpočte pokuty, spočíva na množstve právnych úkonov, pri ktorých je sotva praktické preskúmať každý jeden z hľadiska jeho – skutočného alebo potenciálneho – vplyvu prostredníctvom zosúladených postupov účastníkov kartelu. Platí to o to viac, že kartely sa vyznačujú kultúrou zachovania tajomstva zo strany zúčastnených podnikov, čo by sa v rovine výpočtu pokuty nemalo „odmeňovať“.²¹

38. V konečnom dôsledku je teda rozhodujúce iba to, že predaje zohľadnené pri výpočte základnej výšky pokuty boli *uskutočnené na relevantnom trhu*.²² Totiž práve táto tržba z predaja výrobkov, ktoré sú predmetom porušenia, môže najlepšie odrážať ekonomický význam tohto porušenia.²³ Takýmto spôsobom sa zabezpečí, aby došlo k uloženiu primeranej sankcie, ktorá prispeje k účinnému vykonaniu pravidiel hospodárskej súťaže na európskom vnútornom trhu (v tejto súvislosti pozri tiež body 4 a 5 usmernení z roku 2006).

39. Z toho vyplýva, že prvý odvolací dôvod sa má zamietnuť.

B – O rozhodujúcom výmennom kurze pri výpočte maximálnej výšky pokuty 10 % (druhý odvolací dôvod)

40. Druhý odvolací dôvod smeruje proti bodom 410 až 423 napadnutého rozsudku a týka sa maximálnej výšky pokuty platnej na úrovni Únie (doteraz nazývanej aj ako „maximálna hranica“), ako vyplýva z článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003. Podľa tohto ustanovenia pokuta uložená podniku nesmie presiahnuť 10 % jeho celkového obratu v predchádzajúcom obchodnom roku.

41. Podľa odvolateľiek napadnutý rozsudok porušuje spomínané ustanovenie, pretože Všeobecný súd stanovil výmenný kurz pre konverziu z britskej libry²⁴ na eurá právne nesprávne. Ak by Všeobecný súd nebol vychádzal – ako už predtým Komisia – z priemerného kurzu Centrálnej banky (ECB) počas posledného ukončeného obchodného roka skupiny Pilkington pred sporným rozhodnutím, ale z aktuálneho denného výmenného kurzu, ktorý favorizuje Pilkington, v čase prijatia spomínaného rozhodnutia by tak bola vypočítaná nižšia maximálna výška 10 % a tým aj nižšia pokuta pre skupinu Pilkington.

19 – Aj kartelové dohody, ktoré napokon zúčastnené podniky nevykonajú alebo ktoré nedosiahnu žiadané účinky na trhu, sú a zostávajú porušeniami proti pravidlám hospodárskej súťaže, ktoré orgány hospodárskej súťaže môžu a majú sankcionovať.

20 – Pozri v súvislosti s relevanciou kritéria narušenia hospodárskej súťaže tiež rozsudky LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 63) a InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 61).

21 – Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 77), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 58) a LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 54).

22 – Pozri v tejto súvislosti ešte raz rozsudok LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 57) vrátane jeho odkazu na „predaj[e] uskutočnen[é] na relevantnom trhu dotknutom porušením“.

23 – Rozsudky Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, body 75 až 78), Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, body 57 až 59), Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia (C-286/13 P, EU:C:2015:184, body 148 a 149), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, body 53 až 58 a 64), ako aj InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 51).

24 – Ďalej aj skrátené ako „GBP“.

1. Predbežná poznámka

42. V pozadí vznesených výhrad je skutočnosť, že materská spoločnosť skupiny Pilkington má svoje sídlo v Spojenom kráľovstve, z dôvodu čoho boli tržby celej skupiny Pilkington, ktoré slúžia v prejednávacom prípade ako základ pre výpočet, stanovené v britskej libe. Naproti tomu pokuty uložené Komisiou na úrovni Únie, ktorými sa sankcionuje protisúťažné správanie, sú vyjadrené v eurách. Na účely zistenia, či stanovená pokuta presahuje zákonnú maximálnu výšku 10 % celkových tržieb skupiny Pilkington v jej ukončenom obchodnom roku pred prijatím sporného rozhodnutia, je preto potrebná konverzia.

43. Odvolateľky tvrdia bez toho, aby sa im odporovalo, že celkové tržby skupiny Pilkington v obchodnom roku od 1. apríla 2007 do 31. marca 2008 boli 2,614 miliárd GBP. Výhodiskom pre stanovenie maximálnej výšky 10 % v zmysle článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003 bola teda hodnota 261,4 miliónov GBP (10 % z 2,614 miliárd GBP).

44. Ak sa pri konverzii vychádza – ako to urobili Komisia a Všeobecný súd – z priemerného kurzu ECB smerodajného v príslušnom období – (1 GBP = 1,415 eura), vyplynie z toho maximálna výška 370,1 milióna eur. Naproti tomu, ak sa vychádza z osobitného výmenného kurzu ECB z 12. novembra 2008, teda z dňa, keď Komisia prijala sporné rozhodnutie (1 GBP = 1,2149 eur alebo 1 eur = 0,82310 GBP)²⁵, v tom prípade by bola vypočítaná výrazne nižšia maximálna výška 317,5 milióna eur.

45. V prvom prípade sa teda Komisiou uložená pokuta v opravenej výške 357 miliónov eur nachádza jednoznačne pod hranicou maximálnej výšky 10 %, ²⁶ zatiaľ čo v druhom prípade by presiahla maximálnu výšku 10 % o takmer 40 miliónov eur. V spore medzi stranami v rámci tohto druhého odvolacieho dôvodu týkajúceho sa voľby správneho výmenného kurzu pre konverziu je teda v hre práve tento rozdiel vo výške asi 40 miliónov eur. Treba objasniť, či strata hodnoty britskej libry oproti euru, ako to bolo charakteristické v čase do prijatia sporného rozhodnutia, svedčí v prospech skupiny Pilkington alebo naopak predstavuje pre skupinu Pilkington riziko výmenného kurzu

2. O výhradách uvedených skupinou Pilkington

46. Zatiaľ čo odvolateľky výslovne uznávajú právo Komisie stanoviť ňou uložené pokuty v oblasti kartelového práva podľa článku 23 nariadenia č. 1/2003 v eurách, vyjadrenia Všeobecného súdu vo vzťahu k relevantnému výmennému kurzu pre výpočet maximálnej výšky 10 % považujú za právne nesprávne.

47. Ich výhrady proti napadnutému rozsudku uvedené v tejto súvislosti je možné klasifikovať do dvoch podstatných tematických okruhov: po prvé Všeobecný súd nesprávne posúdil účel maximálnej výšky 10 % [o tom pozri časť a)], po druhé nevyhovelo sa požiadavkám rovnosti zaobchádzania a právnej istoty [o tom pozri časť b) nižšie].

25 — Ú. v. EÚ C 290, 2008, s. 6.

26 — Aj pôvodne stanovená suma 370 miliónov eur ešte zostáva – aj keď len tesne – pod hranicou maximálnej výšky 10 %, ak sa vychádza z priemerného výmenného kurzu.

a) Účel maximálnej výšky 10 %

48. Maximálna výška 10 %, ako vyplýva z článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003, zavádza do výpočtu pokút v oblasti kartelového práva jeden prvok, ktorý vo vzťahu k základným kritériám závažnosti a trvania porušenia sleduje osobitný a autonómny účel.²⁷ Jej cieľom je, aby bola zohľadnená platobná schopnosť dotknutých podnikov a aby sa zabránilo uloženiu nadmerných a neprimeraných pokút.²⁸

49. V rámci článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003 je smerodajná platobná schopnosť podniku v čase, keď je rozhodnuté o jeho zodpovednosti za porušenie a keď mu Komisia uložila peňažnú sankciu.²⁹

50. Nepochybne optimálne by bolo zohľadniť platobnú schopnosť podniku vtedy, keby sa posudzovala vzhľadom na presný deň, v ktorý Komisia prijala rozhodnutie o pokute. To by však Komisiu postavilo pred takmer neprekonateľné praktické ťažkosti: Po prvé pri prijatí rozhodnutia o pokute spravidla nie sú známe nijaké aktuálne denné číselné údaje tržieb dotknutého podniku, v každom prípade nie sú dostupné v certifikovanej, a teda spoľahlivej forme. Po druhé aj vnútorné rozhodovacie postupy Komisie – najmä zákonom stanovená konzultácia s poradným výborom³⁰, ale aj potreba vnútroinštitucionálnej reflexie o účelnosti, metóde výpočtu a výške sankcie v konkrétnom prípade³¹ – vyžadujú, aby nebolo možné predkladať a spracovávať nové číselné údaje až do posledného dňa.

51. Normotvorca Únie tejto okolnosti vyhovel a v článku 23 ods. 2 druhom pododseku nariadenia č. 1/2003 stanovil, že referenčnou hodnotou pre platobnú schopnosť podniku je desatina celkového obratu dotknutého podniku v jeho poslednom obchodnom roku, ktorý predchádzal prijatiu rozhodnutia o pokute.³² Existuje akási zákonná domnienka, že platobná schopnosť podniku na účely výpočtu pokuty zodpovedá tomu, čo vyplýva z jeho certifikovanej výšky tržby za posledný ukončený obchodný rok pred prijatím rozhodnutia o pokute. Spravidla totiž možno očakávať, že takto stanovená platobná schopnosť podniku sa počas týždňov alebo mesiacov pred prijatím rozhodnutia o pokute podstatne nezmení, a tak si číselné údaje tržieb za jeho posledný ukončený obchodný rok zachovávajú svoju výpovednú hodnotu.

52. Keď však určitý zlomok (10 %) celkových tržieb dotknutého podniku v jeho poslednom ukončenom obchodnom roku predstavuje zákonom stanovenú referenčnú hodnotu pre jeho platobnú schopnosť, potom aj pri konverzii musí byť smerodajný priemerný výmenný kurz platný počas referenčného obdobia. Len tento výmenný kurz totiž pripúšťa posúdenie číselných údajov tržieb v kontexte, z ktorého pochádzajú, odzrkadľuje však čo najlepšie hospodársku realitu, ktorá v tom čase existovala.³³ Všeobecný súd na to správne poukázal.³⁴

53. Ak by sa mali takéto číselné údaje tržieb prepočítavať odlišným výmenným kurzom z neskoršieho obdobia, mohlo by to viesť k závažnému skresleniu ich výpovednej hodnoty: dosadenie nového výmenného kurzu na staré číselné údaje by napokon nebolo nič iné ako porovnanie jablák s hruškami.

27 — Rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 282).

28 — Rozsudky Musique diffusion française a i./Komisia (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, body 119 a 121), Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 280 a 281), Britannia Alloys & Chemicals/Komisnia (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 24) a YKK a i./Komisia (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, bod 63).

29 — Rozsudok YKK a i./Komisia (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, bod 63).

30 — Článok 14 nariadenia č. 1/2003.

31 — Rozhodnutia Komisie o pokutách podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 sa prijímajú podľa princípu kolektívnosti (pozri článok 1 Rokovacieho poriadku Komisie, ako aj článok 17 ods. 6 písm. b ZEÚ a článok 250 ZFEÚ).

32 — V tomto zmysle tiež rozsudok YKK a i./Komisia (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, bod 64 prvá veta).

33 — Otázka, akým výmenným kurzom sa zahrnú tržby jednotlivých spoločností skupiny do výpočtu celkovej tržby skupiny – či priemerným kurzom dotknutého obchodného roka alebo kurzom platným v určitý vybraný deň – nie je predmetom prejednávaneho konania a ani jedna strana sa ňou nezaoberala. V týchto návrhoch sa preto ani ja nebudem tejto otázke venovať.

34 — Bod 415 napadnutého rozsudku.

54. Ani z rozsudkov Súdneho dvora, na ktoré odvolateľky odkazovali, nemožno odvodiť nič, čo by poukazovalo na to, že sa musí uplatniť neskorší výmenný kurz – konkrétne aktuálny denný kurz platný v čase prijatia rozhodnutia o pokute.

55. Je pravda, že Súdny dvor v niektorých prípadoch skutočne uznal, že maximálna výška 10 % môže dotknuté podniky v určitom rozsahu aj chrániť pred fluktuáciami výmenného kurzu.³⁵ To však nepredstavuje autonómny účel maximálnej výšky, ale skôr čiastkový aspekt ochrany, ktorú článok 23 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1/2003 ponúka dotknutým podnikom pred nadmernými a neprimeranými pokutami.³⁶

56. V prípadoch, ktorými sa judikatúra doteraz zaoberala, išlo okrem toho vždy o zmeny vo vzťahu mien, ku ktorým došlo ešte *pred* koncom referenčného obdobia, na ktoré nadväzuje maximálna výška 10 % podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003.³⁷ Súdny dvor teda zameral svoju pozornosť spätne na predošlé obdobia, a nie dopredu, na týždne a mesiace *po* ukončení posledného obchodného roka pred prijatím sporného rozhodnutia, ako to v prejednávacom prípade žiada Pilkington.

57. Pre „pohľad späť“ na rozdiel od „pohľadu dopredu“ existujú dobré dôvody: Po prvé fáza medzi ukončením porušovania a posledným obchodným rokom predchádzajúcim rozhodnutiu o pokute bude trvať spravidla niekoľko rokov, a preto bude prirodzene náchylnejšia na menové zmeny v platobnej schopnosti podnikov ako v prejednávacom prípade sporné týždne a mesiace, ktoré bezprostredne predchádzajú rozhodnutiu o pokute. Po druhé len v prípade „pohľadu späť“ možno siahnúť k závažnému číselnému materiálu, ktorý – spoločne s príslušnými výmennými kurzami pre konverziu – je k dispozícii dostatočne včas na to, aby bol zohľadnený v rozhodovaní Komisie.

58. Jediný dôkaz v rámci judikatúry, ktorý by mohol poukazovať na „pohľad dopredu“, a tým na akúkoľvek relevantnosť aktuálneho denného výmenného kurzu, sa nachádza v pomerne starom rozsudku Súdu prvého stupňa vo veci Sarrió/Komisia. Súd prvého stupňa sa totiž v uvedenom prípade presvedčil o tom, „že suma pokuty premenená na národnú menu pri výmennom kurze uplatňovanom v deň zverejnenia rozhodnutia nepresahuje 10 % celkového obratu realizovaného žalobcom v [poslednom obchodnom roku predchádzajúcom rozhodnutiu]“³⁸.

59. Nie je zjavné, že by si takýto postup získal prívržencov. Tiež si nemyslím, že by sa k nemu mal Súdny dvor teraz prikloniť.

60. Odhliadnuc od už spomínanej základnej námietky, podľa ktorej sa v prípade uplatnenia aktuálneho denného výmenného kurzu neprípustným spôsobom prepočítajú staré číselné údaje tržieb na základe nového výmenného kurzu, ktorý nepochádza z toho istého obdobia, aj odkaz Súdu prvého stupňa vo veci Sarrió/Komisia na okamih *zverejnenia* rozhodnutia sa mi zdá úplne nevhodný a nepraktický: zverejnenie rozhodnutia v prípadoch týkajúcich sa kartelov nastáva spravidla až oveľa neskôr po jeho prijatí, podľa doterajšej praxe dokonca až o niekoľko rokov neskôr. Komisia by teda musela mať priam prorocké schopnosti, ak by chcela takýto budúci výmenný kurz zohľadniť už pri prijímaní svojho rozhodnutia. Nie je tiež zjavné, do akej miery má práve výmenný kurz rozhodujúci v deň zverejnenia rozhodnutia objasniť platobnú schopnosť dotknutého podniku vo veľmi predčasnom okamihu, keď mu Komisia uložila a vymáhala od neho pokutu.

35 — Rozsudky Enso Española/Komisia (C-282/98 P, EU:C:2000:628, bod 59), Sarrió/Komisia (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 89) a Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 606).

36 — Pozri v tejto súvislosti bod 48 týchto návrhov vrátane poznámky pod čiarou 28 vyššie.

37 — Obzvlášť zrejme je to z rozsudku Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P EU:C:2002:582, bod 605).

38 — Rozsudok Sarrió/Komisia (T-334/94, EU:T:1998:97, bod 403).

61. Riešenie problému odvolateliek treba z môjho pohľadu hľadať v úplne inej rovine, a to v rozpočtovom práve Únie: Ak by sa preukázalo, že platobná schopnosť podniku – z dôvodu fluktuácií výmenného kurzu alebo z iných dôvodov – v čase medzi jeho posledným obchodným rokom a okamihom prijatia rozhodnutia Komisie o pokute prudko klesla, v tom prípade stanovuje rozpočtové právo vhodné mechanizmy na to, aby sa zohľadnilo hroziace preťaženie tohto podniku v rámci vymáhania pokuty uloženej Komisiou.³⁹ Tieto mechanizmy umožňujú konštruovať riešenia na jednotlivé konkrétne prípady, ktoré siahajú od poskytnutia veľkorysejších platobných lehôt až po čiastočné alebo úplné vzdanie sa pohľadávok, avšak s náležitým prihliadnutím na prípadné narušenia hospodárskej súťaže (pozri v tejto súvislosti najmä články 89 a 91 pravidiel uplatňovania o rozpočtových pravidlách Únie⁴⁰).

62. Mimochodom, na rozdiel od názoru skupiny Pilkington vyjadreného na pojednávaní, proti tomuto riešeniu v žiadnom prípade nesvedčí skutočnosť, že mechanizmy stanovené v rozpočtovom práve Únie zasahujú len vo výnimočných extrémnych prípadoch. Všetky „bežné“ riziká súvisiace s ich platobnou schopnosťou, najmä bežné riziko výmenného kurzu, totiž musia dotknuté podniky znášať sami.⁴¹ K tomu sa ešte neskôr vrátim.⁴²

63. Za týchto okolností argumenty odvolateliek zakladajúce sa na účele maximálnej výšky 10 % neobstoja.

b) Požiadavky rovnosti zaobchádzania a právnej istoty

64. Odvolateľky okrem toho v prejednávacom prípade argumentujú aj zásadami rovnosti zaobchádzania a právnej istoty. Aj z týchto zásad podľa nich vyplýva, že na účely konverzie nie je smerodajný priemerný kurz posledného ukončeného obchodného roka skupiny Pilkington predchádzajúceho spornému rozhodnutiu, ale aktuálny denný kurz v okamihu prijatia spomínaného rozhodnutia.

i) Zásada rovnosti zaobchádzania

65. Po prvé odvolateľky Všeobecnému súdu vytýkajú, že jeho posúdenie je v rozpore so zásadou rovnosti zaobchádzania. Podľa nich sa musí so všetkými podnikmi zaobchádzať rovnako nezávisle od meny, v ktorej si vedú svoje účtovníctvo. Všeobecný súd túto skutočnosť opomenul.

66. Zásada rovnosti zaobchádzania predstavuje základnú zásadu práva Únie, zakotvenú v článkoch 20 a 21 Charty základných práv.⁴³ Túto zásadu nemožno vykladať a uplatňovať rozdielne v závislosti od toho, o akú právnu oblasť ide.

67. Podľa ustálenej judikatúry táto zásada vyžaduje, aby sa v porovnateľných situáciách nepostupovalo rozdielne a v rozdielnych rovnako, ak takýto postup nie je objektívne odôvodnený.⁴⁴

39 — V tomto zmysle tiež rozsudky *Musique diffusion française a i./Komisia* (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 135).

40 — Delegované nariadenie Komisie (EÚ) č. 1268/2012 z 29. októbra 2012 o pravidlách uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 966/2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L 362, s. 1).

41 — V tomto zmysle rozsudky *Enso Española/Komisia* (C-282/98 P, EU:C:2000:628, bod 59), *Sarrió/Komisia* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 89) a *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P EU:C:2002:582, bod 604).

42 — Pozri v tejto súvislosti bod 73 týchto návrhov.

43 — Rozsudky *Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 54) a *Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 51); v tom istom zmysle už rozsudok *Ruckdeschel a i.* (117/76 a 16/77, EU:C:1977:160, bod 7).

44 — Rozsudky *Arcelor Atlantique et Lorraine a i.* (C-127/07, EU:C:2008:728, bod 23), *Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia* (C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 55), *Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 51), ako aj P a S (C-579/13, EU:C:2015:369, bod 41).

68. Ak Súdny dvor osobitne na účely pokút v oblasti kartelového práva uzná, že maximálna výška 10 % podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003 predstavuje hranicu jednotne uplatňovanú na všetky podniky,⁴⁵ potom nejde o nič iné ako o dôsledok zásady rovnosti zaobchádzania.

69. Vzhľadom na predmetnú problematiku treba najprv poznamenať, že platobná schopnosť každého podniku môže medzi ukončením jeho posledného obchodného roka a dňom prijatia rozhodnutia o pokute prirodzene podliehať ešte určitým výkyvom. Takéto výkyvy môžu vyplývať napríklad z neočakávaného poklesu tržieb, môžu však spočívať aj na zmenách v konverzii, najmä vtedy, keď podnik dosiahne – bez ohľadu na to, kde má sídlo – väčšinu svojich tržieb v cudzej mene.

70. Všetky podniky sa, čo sa toho týka, nachádzajú v rovnakej situácii a normotvorca Únie s nimi aj rovnako zaobchádza: podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003 sa totiž takéto výkyvy platobnej schopnosti vzhľadom na výpočet maximálnej výšky 10 % *nezohľadňujú* bez ohľadu na to, či dotknuté podniky určia svoje tržby v eurách alebo v inej mene. V tejto súvislosti teda nemôže ísť o porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.

71. Navyše v prípade podnikov, ktoré svoje číselné údaje tržieb neurčia v eurách, ale v cudzej mene, môžu *náklady* súvisiace so zaplatením pokuty z dôvodu zmien výmenného kurzu v čase medzi posledným obchodným rokom a dňom prijatia rozhodnutia Komisie o pokute, prirodzene, podliehať silnejším výkyvom, ako v prípade podnikov, ktoré vedú svoje účtovníctvo v eurách. V tomto aspekte sa teda situácia podnikov, ktoré majú sídlo mimo eurozóny, môže líšiť od situácie tých, ktoré sú usadené v rámci eurozóny.

72. Zo samotnej okolnosti, že likvidné finančné prostriedky podnikov so sídlom mimo eurozóny môžu byť silnejšie zasiahnuté v dôsledku výkyvov menového kurzu ako tých podnikov, ktoré majú sídlo v rámci eurozóny, však nemožno automaticky vyvodiť záver, že im prináleží nové, aktuálne preskúmanie ich platobnej schopnosti v čase prijatia rozhodnutia Komisie o pokute, pričom by sa vychádzalo z vtedajšieho aktuálneho denného výmenného kurzu.

73. Takéto výkyvy menového kurzu sú totiž prejavom rizika výmenného kurzu, ktoré musí každý podnik znášať sám.⁴⁶ Podnik, ktorý sa usadí mimo eurozóny, berie na vedomie riziko nevýhodného menového vývoja rovnako ako naopak využíva prípadný zisk z výhodného menového vývoja. Nie je žiaduce, aby takýto podnik prípadné nevýhody svojho usadenia sa mimo eurozóny selektívne zovšeobecnil s odvolávaním sa na zásadu rovnosti zaobchádzania.

74. Len okrajovo upozorňujem, že už pred zavedením eura neboli všetky podniky činné na vnútornom trhu vystavené rovnakým rizikám výmenného kurzu. Je pravda, že Komisia musela svojho času vykonať prepočet meny v prípade *všetkých* podnikov predtým, než im uložila pokuty, zatiaľ čo dnes je to potrebné už iba v prípade podnikov usadených mimo eurozóny. Podniky však už aj pred zavedením eura boli v závislosti od konkrétneho členského štátu, v ktorom mali sídlo, jednako vystavené rozdielne silným výkyvom menového kurzu, a v dôsledku toho vysokému riziku výmenného kurzu.

ii) Zásada právnej istoty

75. Po druhej odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd opomenul zásadu právnej istoty. Podľa nich musí mať každý podnik možnosť predvídať vo svojej vlastnej mene finančnú záťaž, ktorá mu hrozí na základe pokuty uloženej Komisiou.

45 — Rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P EU:C:2005:408, bod 281).

46 — V tomto zmysle rozsudky Enso Española/Komisía (C-282/98 P, EU:C:2000:628, bod 59), Sarrió/Komisía (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 89) a Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 604).

76. Zásada právnej istoty, ktorá je základnou zásadou práva Únie, najmä vyžaduje, aby právna úprava, ktorá má nepriaznivé dôsledky pre jednotlivcov, bola jasná a presná a jej uplatnenie bolo predvídateľné pre tých, ktorí jej podliehajú.⁴⁷ Dotknuté osoby musia jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať.⁴⁸

77. V tom istom zmysle Súdny dvor osobitne vzhľadom na článok 23 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1/2003 uviedol, že pokuty uložené Komisiou v oblasti kartelového práva majú podľa tohto ustanovenia vyčísliteľnú a absolútnu hornú hranicu, takže maximálna výška pokuty, ktorú možno danému podniku uložiť, je vopred určiteľná.⁴⁹

78. V koncepcii predvídateľnosti sa logicky skrýva prvok prognózy. Prognózy možno spoľahlivejšie vytvoriť na základe už existujúcich údajov z nedávnej minulosti ako na základe neznámych budúcich údajov.

79. Podnik preto môže maximálnu výšku 10 % vzťahujúcu sa na pokuty v oblasti kartelového práva podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003, ktorá v jeho prípade platí, nepochybne predvídať lepšie, ak je táto maximálna výška vypočítaná na základe priemerného výmenného kurzu jeho posledného ukončeného obchodného roka, a nie na základe budúceho, vopred neznámeho aktuálneho denného výmenného kurzu v okamihu prijatia rozhodnutia o pokute.

80. V tomto zmysle Všeobecný súd celkom správne zdôraznil,⁵⁰ že uplatnenie priemerného výmenného kurzu ECB vzťahujúceho sa na posledný ukončený obchodný rok podniku pred prijatím rozhodnutia o pokute je zjavne spôsobilejší zabezpečiť právnu istotu ako uplatnenie aktuálneho denného výmenného kurzu v určitom budúcom okamihu, ktorým je deň prijatia rozhodnutia o pokute.

81. Spomínaný priemerný kurz je totiž stanovený od konca dotknutého obchodného obdobia a viac sa už nemení, zatiaľ čo aktuálny denný kurz závisí od budúcich náhodných udalostí, konkrétne od okamihu, ktorý si Komisia zvolí pre prijatie rozhodnutia o pokute, a od ekonomickej situácie v tom čase. Ak sa teda vychádza z priemerného kurzu, každý podnik, ktorý je Komisiou sankcionovaný z dôvodu protisúťažného správania, tak môže už pred konečným rozhodnutím presne vypočítať maximálnu výšku prípadnej pokuty v eurách, ktorú bude musieť zaplatiť.

82. Odvolateľky namietajú, že podniky, ktoré svoje tržby neurčujú v eurách, mohli menej predvídať náklady financovania napríklad v prípade zaplattenia pokút v oblasti kartelového práva ako podniky, ktorých účtovníctvo je vedené v eurách.

83. Táto neistota však vyplýva z rizika výmenného kurzu, ktoré musia podniky usadené mimo eurozóny, ako som už uviedla,⁵¹ stále znášať. Navyše predvídavý podnik musí vykonať opatrenia pre prípad hroziacich záväzkoch vždy v tej mene, v ktorej budú tieto záväzky v budúcnosti uhradené. V tejto súvislosti neexistuje podstatný rozdiel medzi pokutou v oblasti kartelového práva, ktorá bude prípadne uložená Komisiou, a občianskoprávnou zodpovednosťou, ktorá dotknutému podniku prípadne vznikne v konaniach pred vnútroštátnymi súdmi.

47 — Rozsudky Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia (C-550/07 P, EU:C:2010:512, bod 100) a Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 127); pozri tiež rozsudky Van Es Douane Agenten (C-143/93, EU:C:1996:45, bod 27) a Association nationale d'assistance aux frontières pour les étrangers (C-606/10, EU:C:2012:348, bod 76).

48 — Rozsudky ArcelorMittal Luxembourg/Komisia a Komisia/ArcelorMittal Luxembourg a i. (C-201/09 P a C-216/09 P, EU:C:2011:190, bod 68), ThyssenKrupp Nirosta/Komisia (C-352/09 P, EU:C:2011:191, bod 81) a Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037, bod 128).

49 — Rozsudky Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 55), LG Display a LG Display Taiwan/Komisia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 51) a InnoLux/Komisia (C-231/14 P, EU:C:2015:451, bod 48).

50 — Bod 420 napadnutého rozsudku.

51 — Pozri bod 73 týchto návrhov.

84. Ak Komisia stíha podnik v konaní podľa nariadenia č. 1/2003 ako domnelého účastníka kartelu, potom je v jeho vlastnom záujme, aby už počas spomínaného konania stanovil na základe svojich vlastných číselných údajov tržieb pre posledný ukončený obchodný rok rezervy v eurách na účely prípadných pokút alebo aspoň zabezpečil prostredníctvom dohôd s finančnými inštitúciami, že v okamihu prijatia rozhodnutia o pokute bude disponovať nevyhnutnými platobnými prostriedkami v eurách, až do maximálnej výšky 10 % podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003.

85. Ak dotknutý podnik takéto opatrenia neprijme, uchýli sa napokon k špekuláciám týkajúcim sa vývoja výmenného kurzu a vedome podstupuje riziko, že neskôr bude možné devízy za zaplatenie prípadných pokút obstaráť za menej výhodných podmienok, než je to v prípade ukončenia posledného obchodného roka pred prijatím rozhodnutia o pokute.

86. Ako Súdny dvor už konštatoval v inej súvislosti, v prípade výkyvov výmenného kurzu ide o náhodný faktor, ktorý môže mať tak výhodné, ako aj nevýhodné účinky.⁵² Existencia takýchto výkyvov výmenného kurzu ako takých nemôže viesť k neprimeranosti zákonne stanovenej pokuty.⁵³

3. Predbežný záver

87. V konečnom dôsledku preto nie je v rozpore s účelom článku 23 ods. 2 druhým pododsekom nariadenia č. 1/2003, ani so všeobecnými zásadami rovnosti zaobchádzania a právnej istoty, ak sa pri konverzii v rámci stanovenia maximálnej výšky 10 % pre pokuty v oblasti kartelového práva vychádza z priemerného výmenného kurzu pre posledný ukončený obchodný rok dotknutého podniku pred prijatím rozhodnutia o pokute. Všeobecný súd sa pri svojom takto koncipovanom závere⁵⁴ nedopustil nesprávneho právneho posúdenia. V dôsledku toho druhý odvolací dôvod nie je dôvodný.

C – O rôznych všeobecných zásadách a úvahách právneho štátu (tretí odvolací dôvod)

88. Tretí odvolací dôvod sa venuje rôznym všeobecným zásadám a úvahám právneho štátu, ktorých porušenie odvolateľky vytykajú Všeobecnému súdu. Na jednej strane smeruje proti bodom 396 až 402, na druhej strane proti bodom 434, 438 a 440 až 444 napadnutého rozsudku. Prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu sa pritom vzťahuje výlučne na právne požiadavky, ktoré vyplývajú zo zásady rovnosti zaobchádzania a zásady proporcionality (o tom pozri časť 1), zatiaľ čo druhá časť sa venuje neobmedzenej právomoci Všeobecného súdu na preskúmanie rozhodnutí (pozri časť 2 nižšie).

89. Pri argumentácii odvolateľiek v oboch častiach tohto odvolacieho dôvodu zohráva dôležitú úlohu štúdia poradcu, ktorú predložila Pilkington v prvostupňovom súdnom konaní. Odvolateľky sa domnievajú, že z tejto štúdie môžu vyvodzovať záver, že finančná situácia skupiny Pilkington sa v dôsledku pokuty uloženej Komisiou výrazne zhoršila.

52 — Rozsudok *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 604).

53 — Rozsudky *Enso Española/Komisia* (C-282/97 P, EU:C:2000:628, bod 59), *Sarrió/Komisia* (C-291/98 P, EU:C:2000:631, bod 89) a *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 604).

54 — Bod 421 v spojení s bodmi 415 a 416 napadnutého rozsudku.

90. Predbežne uvádzam, že postup Všeobecného súdu vzhľadom na túto štúdiu bol úplne primeraný a z právneho hľadiska nespochybniteľný. Všeobecný súd správne zohľadnil uvedenú štúdiu výlučne na účely neobmedzeného preskúmania súdnych rozhodnutí, v rámci ktorého má možnosť zohľadniť aj skutočnosti a dôkazy, ktoré vyšli najavo až po prijatí napadnutého rozhodnutia.⁵⁵ Naproti tomu v rámci preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia Všeobecný súd spomínanú štúdiu, rovnako úplne správne, nezohľadnil, pretože v tejto súvislosti možno zohľadniť iba prvky, ktoré mala k dispozícii už aj Komisia v čase prijatia uvedeného rozhodnutia.⁵⁶

1. Zásada rovnosti zaobchádzania a zásada proporcionality (prvá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

91. Odvolateľky ako prvú výhradu uvádzajú, že Všeobecný súd opomenul právne požiadavky základných zásad rovnosti zaobchádzania a proporcionality. Namietajú „zjavné rozdiely“ v zaťažení, ktoré predstavovali sankcie uložené Komisiou pre jednotlivých účastníkov kartelu. Pilkington považuje sama seba za oveľa prísnejšie potrestanú ako svoje spolupáchateľky, pretože pokuta, ktorá jej bola uložená, má oveľa vyšší podiel na jej celkových tržbách, ako je to v prípade iných účastníkov kartelu, ktorí mali oveľa väčšiu rozmanitosť výrobkov.

92. Všeobecný súd v tejto súvislosti správne pripomenul,⁵⁷ že konečné výšky pokút uložených podnikom, ktoré sú výsledkom výpočtov, nemusia nevyhnutne odrážať každý rozdiel medzi podnikmi vzhľadom na ich celkový alebo relevantný obrat.⁵⁸ Odhliadnuc od maximálnej výšky 10 % obsiahnutej v článku 23 ods. 2 druhom pododseku nariadenia č. 1/2003 totiž výpočet pokút v oblasti kartelového práva nie je mechanický proces, pri ktorom by sankcia musela mať nevyhnutne určitý vzťah k daným celkovým tržbám všetkých dotknutých podnikov.

93. Je pravda, že Komisia v súvislosti s ukladaním pokút v oblasti kartelového práva podľa článku 23 ods. 2 prvého pododseku písm. a) nariadenia č. 1/2003 pri výkone svojej voľnej úvahy nie je úplne slobodná, ale podlieha súdnemu preskúmaniu, pokiaľ ide o otázku, či dodržala základné zásady práva Únie a základné práva garantované na úrovni Únie,⁵⁹ najmä zásadu rovnosti zaobchádzania a zásadu proporcionality.⁶⁰

94. Všeobecný súd v prejednávacom prípade neopomenul právne požiadavky ani jednej, ani druhej zásady.

a) Právne požiadavky zásady rovnosti zaobchádzania

95. Pokiaľ ide najprv o zásadu rovnosti zaobchádzania, táto zásada – ako som už uviedla⁶¹ – zakazuje, aby sa s podobnými situáciami zaobchádzalo rozdielne alebo s rozdielnymi situáciami rovnako, ak takéto zaobchádzanie nie je objektívne odôvodnené.

55 — Rozsudok Galp Energía España a i./Komisia (C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 72).

56 — Rozsudky Francúzsko/Komisia (15/76 a 16/76, EU:C:1979:29, bod 7), Crispoltoni a i. (C-133/93, C-300/93 a C-362/93, EU:C:1994:364, bod 43), IECC/Komisia (C-449/98 P, EU:C:2001:275, bod 87) a Schindler Holding a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:522, bod 31).

57 — Bod 397 napadnutého rozsudku.

58 — Rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 312).

59 — Článok 51 ods. 1 prvá veta Charty základných práv; subsidiárne pozri deklaratórny odkaz v odôvodnení 37 nariadenia č. 1/2003, podľa ktorého sa toto nariadenie má vykladať a uplatňovať v súlade s právami a princípmi zakotvenými v Charte.

60 — V tomto zmysle rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 304 a 319), Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 58) a Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 62).

61 — Pozri v tejto súvislosti body 66 a 67 týchto návrhov.

96. Za normálnych okolností je zásada rovnosti zaobchádzania v prípade sankcionovania protisúťažného správania splnená, keď sa so všetkými účastníkmi kartelu zaobchádza podľa rovnakých kritérií, čo sa týka výpočtu im uloženej pokuty,⁶² takže v súvislosti s tým istým protisúťažným správaním sa nemeria *kvalitatívne* dvomi mierkami.⁶³ Skutočnosť, že pokuta uložená podniku je napokon vo výške 10 % jeho celkových tržieb, teda blíži sa k zákonom stanovenej hranici (článok 23 ods. 2 druhý pododsek nariadenia č. 1/2003) alebo ju dokonca dosahuje, zatiaľ čo pri iných účastníkoch kartelu je táto percentuálna sadzba nižšia, sama osebe nepredstavuje porušenie zásady rovnosti zaobchádzania.⁶⁴

97. Odvolateľky chcú v prejednávacom prípade dosiahnuť osobitné zaobchádzanie pre skupinu Pilkington takým spôsobom, že sa pokuta, ktorá jej bola uložená, redukuje na nižšiu percentuálnu sadzbu jej celkových tržieb. V tomto zmysle Všeobecnému súdu vytykajú, že im toto osobitné zaobchádzanie odoprel.

98. Odchýlenie sa od klasického spôsobu výpočtu pokút môže byť prípadne odôvodnené v tom prípade, ak spôsob výpočtu, ktorý Komisia uplatnila na základe usmernení z roku 2006, neumožňuje dostatočnú diferenciaciu pokút uložených jednotlivým účastníkom kartelu vzhľadom na trvanie a závažnosť jednotlivých individuálnych účastí na karteli, ako aj na prípadné poľahčujúce alebo priťažujúce okolnosti.⁶⁵ V prejednávacom prípade však tomu nič nenasvedčuje a ani odvolateľky neuviedli nič v tomto zmysle.

99. Skutočnosť, či sa inak situácia skupiny Pilkington z dôvodu osobitných okolností výrazne odlišuje od situácie iných účastníkov kartelu, a preto odôvodňuje uplatnenie osobitného zaobchádzania pri výpočte pokuty, je napokon otázkou posúdenia skutkových okolností a dôkazov. Z ustálenej judikatúry vyplýva,⁶⁶ že toto posúdenie prináleží výlučne Všeobecnému súdu a v štádiu odvolacieho konania sa nepreskúmava Súdny dvorom nanovo, s výnimkou prípadného skreslenia skutkových okolností alebo dôkazov, čo však v prejednávacom prípade nikto nenamietal.

100. Len pre úplnosť subsidiárne poukazujem na to, že silná špecializácia skupiny Pilkington na sklá pre automobily a jej, v porovnaní s inými účastníkmi kartelu, pomerne nízka diverzifikácia výrobkov sa mi sama osebe nezdá dostatočná, aby pri výpočte pokuty uloženej skupine Pilkington odôvodňovala pripustenie osobitných kritérií. Naopak, Komisia správne poukazuje na to, že podnik, akým je napríklad skupina Pilkington, ktorý dosahuje mimoriadne veľký podiel svojich celkových tržieb prostredníctvom výrobkov, na ktoré sa vzťahuje kartel, aj primerane výraznejšie profituje z prípadných výnosov, ktoré môžu účastníci kartelu získať zo svojho zosúladeného správania. Za týchto okolností sa v žiadnom prípade nezdá nespravodlivé, ak Komisiou uložená pokuta má vyššiu percentuálnu sadzbu celkových tržieb tohto podniku, než je to v prípade iných účastníkov kartelu.

62 — V tomto zmysle rozsudok Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 58), podľa ktorého pokiaľ ide o určenie výšky pokuty, uplatnenie rôznych metód výpočtu nemôže viesť k diskriminácii medzi podnikmi, ktoré sa zúčastnili kartelu alebo zosúladeného postupu v rozpore s článkom 81 ods. 1 ES.

63 — Pozri v tejto súvislosti moje návrhy v spojených veciach Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisia (C-628/10 P, EU:C:2012:11, bod 57).

64 — Rozsudok Putters International/Komisia (T-211/08, EU:T:2011:289, bod 74).

65 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Putters International/Komisia (T-211/08, EU:T:2011:289, bod 75); pozri okrem toho uznesenie Európskeho parlamentu z 10. marca 2015 o výročnej správe o politike hospodárskej súťaže EÚ z roku 2013, ktorú Komisia predložila 6. mája 2014 (uznesenie Parlamentu P8_TA(2015)0051, bod 29).

66 — Pozri aspoň rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 177), Dole Food a Dole Fresh Fruit Europe/Komisia (C-286/13 P, EU:C:2015:184, bod 58) a Toshiba Corporation/Komisia (C-373/14 P, EU:C:2016:26, body 40 a 41).

101. Tento záver nespochybňuje ani skutočnosť, že Komisia v minulosti ojedinele vykonala zníženie pokút, aby to zodpovedalo osobitostiam obchodných modelov jednotlivých účastníkov kartelu. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž predchádzajúca rozhodovacia prax Komisie neslúži ako právny rámec pre pokuty v oblasti práva hospodárskej súťaže.⁶⁷

102. Čo sa týka konkrétne prípadu Almamet citovaného odvolateľkami, situácia daného podniku vykazuje osobitosti, ktoré neplatia v rovnakej miere v prípade skupiny Pilkington – aspoň podľa informácií dostupných súdom Únie.⁶⁸

103. Výhradu porušenia právnych požiadaviek zásady rovnosti zaobchádzania preto treba zamietnuť ako nedôvodnú.

b) Právne požiadavky zásady proporcionality

104. Čo sa ďalej týka zásady proporcionality, ktorá má podľa článku 49 ods. 3 Charty postavenie základného práva,⁶⁹ aj túto treba nepochybne rešpektovať pri ukladaní pokút za kartelové delikty.⁷⁰

105. Odvolateľky Všeobecnému súdu v tejto súvislosti napokon vytýkajú, že zanedbal právne požiadavky proporcionality vzhľadom na pomer medzi pokutou uloženou Komisiou a celkovými tržbami skupiny Pilkington.

106. Už spomínaná⁷¹ zákonom stanovená maximálna výška 10 % podľa článku 23 ods. 2 druhého pododseku nariadenia č. 1/2003 v zásade zabezpečuje, aby sa pokuty uložené Komisiou účastníkom kartelu držali v primeranom pomere k ich príslušnej platobnej schopnosti a aby neboli uložené nadmerné a neprimerané pokuty.⁷² Ak je táto maximálna výška rešpektovaná, potom existuje domnienka, že pokuta *nie je* neprimeranou záťažou pre platobnú schopnosť dotknutého podniku.

107. Zo samotnej okolnosti, že pokuta spôsobuje dotknutému podniku – možno dokonca značnú – finančnú záťaž a vedie k prechodnému oslabeniu jeho finančnej sily, v žiadnom prípade nemožno vyvodzovať, že pokuta je neprimerane vysoká. Naopak, sankcia, ktorá je podniku uložená vo forme pokuty, *má* byť citeľná, aby tak mohla vyvolať špecifický odstrašujúci účinok a všeobecný odstrašujúci účinok (pozri v tejto súvislosti tiež bod 4 usmernení z roku 2006). Minulo by sa to cieľu, ak by bol podnik schopný zaplatiť uloženú sankciu „zo svojho vreckového“.

67 — Rozsudky JCB Service/Komisnia (C-167/04 P, EU:C:2006:594), Telefónica a Telefónica de España/Komisnia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 189) a LG Display a LG Display Taiwan/Komisnia (C-227/14 P, EU:C:2015:258, bod 67).

68 — Ako Všeobecný súd zdôraznil v rozsudku Novácke chemické závody/Komisnia (T-352/09, EU:T:2012:673, bod 139), situácia spoločnosti Almamet sa vyznačovala najmä tým, že išlo o sprostredkovateľa „v oblasti obchodovania s materiálmi s vysokou hodnotou, ktorého marža na zisku [bola] nízka“.

69 — Pozri v tejto súvislosti moje návrhy vo veci Schindler Holding a i./Komisnia (C-501/11 P, EU:C:2013:248, bod 222).

70 — Rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisnia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 319) a Aalborg Portland a i./Komisnia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 365).

71 — Pozri moje vyjadrenia uvedené vyššie v súvislosti s druhým odvolacím dôvodom, najmä v bode 48 týchto návrhov.

72 — Rozsudky Musique diffusion française a i./Komisnia (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, body 119 a 121), Dansk Rørindustri a i./Komisnia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 280 a 281), Britannia Alloys & Chemicals/Komisnia (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 24) a YKK a i./Komisnia (C-408/12 P, EU:C:2014:2153, bod 63).

108. Ak by očakávané oslabenie finančnej sily dotknutého podniku spôsobené pokutou v oblasti kartelového práva malo slúžiť ako zámienka pre zníženie tejto sankcie, vyvolalo by to navyše protichodný účinok, a to taký, že spomínaný podnik by bol za svoje závažné porušenie pravidiel hospodárskej súťaže odmenený neodôvodneným finančným zvýhodnením.⁷³ Pre prípad, že by to podniku spôsobilo neočakávané platobné ťažkosti, stanovuje rozpočtové právo Únie, ako som už uviedla,⁷⁴ primerané riešenia.

109. Za týchto okolností je výhrada porušenia právnych požiadaviek zásady proporcionality rovnako nedôvodná, ako bola výhrada týkajúca sa zásady rovnosti zaobchádzania.

2. Výkon neobmedzenej právomoci preskúmania súdnych rozhodnutí Všeobecným súdom (druhá časť tretieho odvolacieho dôvodu)

110. Posledná výhrada odvolateľiek v rámci tohto tretieho odvolacieho dôvodu znie, že Všeobecný súd nevyužil svoju neobmedzenú právomoc preskúmania súdnych rozhodnutí podľa článku 261 ZFEÚ v spojení s článkom 31 nariadenia č. 1/2003 s požadovanou intenzitou.

111. Jadrom výhrady sú predovšetkým tvrdenia v bodoch 442 a 443 napadnutého rozsudku, podľa ktorých chce Všeobecný súd vykonať zníženie Komisiou uloženej pokuty z dôvodu jej negatívnych finančných účinkov na dotknutý podnik len „za mimoriadnych okolností“, „ak to odôvodňuje dôležitý záujem“⁷⁵. Podľa odvolateľiek sa Všeobecný súd týmto konštatovaním protiprávne obmedzil na „povrchné uplatnenie“ svojej neobmedzenej právomoci preskúmania súdnych rozhodnutí.⁷⁶

112. Výkon neobmedzenej právomoci preskúmania súdnych rozhodnutí Všeobecným súdom preskúmava Súdny dvor len vzhľadom na zjavné omyly.⁷⁷ O takéto chyby ide po prvé vtedy, ak Všeobecný súd nesprávne posúdi rozsah svojich právomocí podľa článku 261 ZFEÚ,⁷⁸ po druhé, ak sa nezaoberal komplexne všetkými relevantnými aspektmi⁷⁹ a po tretie, ak uplatnil nesprávne právne kritériá,⁸⁰ v neposlednom rade vzhľadom na zásady rovnosti zaobchádzania⁸¹ a proporcionality⁸².

73 — V tomto zmysle rozsudky Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 327), SGL Carbon/Komisija (C-308/04 P, EU:C:2006:433, bod 105) a KME Germany a i./Komisia (C-389/10 P, EU:C:2011:816, bod 103); v tom istom zmysle už rozsudok IAZ International Belgium a i./Komisia (96/82 až 102/82, 104/82, 105/82, 108/82 a 110/82, EU:C:1983:310, body 54 a 55).

74 — Pozri bod 61 týchto návrhov.

75 — Bod 442 napadnutého rozsudku.

76 — V jazyku konania: „a ‚light touch‘ review“.

77 — Rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 365).

78 — Pozri v tejto súvislosti moje návrhy vo veciach Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija (C-105/04 P, EU:C:2005:751, bod 137) a Schindler Holding a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:248, bod 190); v tom istom zmysle rozsudky Schindler Holding a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:522, body 155 a 156) a Kone a i./Komisia (C-510/11 P, EU:C:2013:696, body 40 a 42).

79 — Rozsudky Baustahlgevebe/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 128), Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 244 a 303) a Papierfabrik August Koehler a i./Komisia (C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500, bod 125).

80 — Rozsudky Baustahlgevebe/Komisija (C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 128), Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, body 244 a 303) a Papierfabrik August Koehler a i./Komisia (EU:C:2009:500, bod 125).

81 — Rozsudky Weig/Komisija (C-280/98 P, EU:C:2000:627, body 63 a 68), Sarrió/Komisija (C-291/98 P, EU:C:2000:631, body 97 a 99) a Alliance One International a Standard Commercial Tobacco/Komisija (C-628/10 P a C-14/11 P, EU:C:2012:479, bod 58).

82 — Rozsudky E.ON Energie/Komisija (C-89/11 P, EU:C:2012:738, bod 126) a Schindler Holding a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:522, bod 165).

113. Odvolateľkami uvedená výhrada príliš povrchného prístupu vo vzťahu k „*pleine juridiction*“ patrí do prvej z uvedených kategórií: Všeobecnému súdu sa napokon vytýka, že nesprávne posúdil rozsah svojich právomocí podľa článku 261 ZFEÚ.⁸³

114. Tieto právomoci sú v skutočnosti veľmi ďalekosiahle: Všeobecný súd je podľa článku 261 ZFEÚ oprávnený, aby nad rámec samotného preskúmania zákonnosti Komisiou stanovenej pokuty v oblasti kartelového práva nahradil posúdenie Komisie svojím vlastným posúdením na účely stanovenia výšky tejto pokuty.⁸⁴ Všeobecný súd teda môže pokutu aj na základe samotných úvah týkajúcich sa účelnosti zrušiť, znížiť alebo zvýšiť, pričom napadnutý rozsudok nemusí vopred vyhlásiť za neplatný.⁸⁵ Výkon neobmedzenej právomoci preskúmania súdnych rozhodnutí preto nepredpokladá nevyhnutne konštatovanie nesprávneho posúdenia.

115. Všeobecný súd si bol tejto možnosti, ktorá sa mu ponúka v rámci článku 261 ZFEÚ, v prejednávacom prípade úplne vedomý.⁸⁶ Všeobecný súd z žiadnom prípade nevychádzal z toho, že zníženie Komisiou uloženej pokuty *mohol* vykonať len za výnimočných okolností. Predpokladal skôr, že takéto zníženie konkrétne z dôvodu domnelého oslabenia finančnej sily dotknutého podniku je *primerané* len za výnimočných okolností.

116. Inými slovami, Všeobecný súd v prejednávacom prípade dôkladne analyzoval tvrdenia skupiny Pilkington týkajúce sa zhoršenia jej finančnej sily, vrátane štúdie poradcu, ktorú predložila Pilkington. Rozhodol však pritom nie na základe – nesprávne pochopených – právnych úvah, ale výlučne na základe *úvah týkajúcich sa účelnosti* proti zníženiu pokuty. Obzvlášť jasné to je vtedy, ak sa zohľadnia okolnosti, za ktorých Všeobecný súd dospel k svojim konštatovaniam týkajúcim sa „výnimočných okolností“: Všeobecný súd sa obáva, že by mohla byť narušená účinnosť hospodárskej súťaže Únie, ak by pokuty v oblasti kartelového práva neznamenali pre dotknuté podniky určitú tvrdosť.⁸⁷

117. Ako som už vyššie naznačila,⁸⁸ takáto úvaha je z právneho hľadiska nespochybniteľná. Je úplne v súlade s politikou hospodárskej súťaže Únie, ktorú Komisia definovala vo svojich usmerneniach z roku 2006.⁸⁹ Takéto usmernenia síce nie sú záväzné pre súdnu prax, ale súdy Únie sa nimi jednako môžu inšpirovať pri výkone svojej neobmedzenej právomoci preskúmania súdnych rozhodnutí.⁹⁰

83 — Právne požiadavky vyplývajúce zo zásad rovnosti zaobchádzania a proporcionality som už analyzovala v prvej časti tretieho odvolacieho dôvodu (pozri body 91 až 109 týchto návrhov).

84 — Rozsudky *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 692), *KME Germany a i./Komisia* (C-389/10 P, EU:C:2011:816, bod 130), *AC-Treuhand/Komisia* (C-194/14 P, EU:C:2015:717, bod 74) a *Galp Energía España a i./Komisia* (C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 75).

85 — Rozsudky *Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia* (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 692) a *Prym a Prym Consumer/Komisia* (C-534/07 P, EU:C:2009:505, bod 86).

86 — Pozri najmä body 431, 432 a 434 napadnutého rozsudku.

87 — Bod 441 napadnutého rozsudku.

88 — Pozri body 106 až 108 týchto návrhov.

89 — Pozri najmä bod 35 usmernení z roku 2006: „Za výnimočných okolností môže Komisia na návrh prihliadnúť na platobnú neschopnosť podniku v osobitnom sociálnom a ekonomickom kontexte. Na zníženie pokuty nebude Komisii stačiť samotné zistenie o nepriaznivej alebo stratovej finančnej situácii podniku. Zníženie môže byť povolené len na základe objektívnych dôkazov, preukazujúcich, že uloženie pokuty podľa podmienok stanovených v týchto usmerneniach, by nenapraviteľne ohrozilo ekonomickú životaschopnosť dotknutého podniku a viedlo by ku strate hodnoty jeho majetku.“

90 — Rozsudky *Komisia/Verhuizingen Coppens* (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 80) a *Galp Energía España a i./Komisia* (C-603/13 P, EU:C:2016:38, bod 90).

118. V konečnom dôsledku teda Všeobecný súd správne poňal svoju neobmedzenú právomoc preskúmania súdnych rozhodnutí. Ďalekosiahlejšie posúdenie pokuty vzhľadom na jej proporcionalitu Súdneho dvoru ako odvolacej inštancii v zásade neprináleží. Zásah Súdneho dvora je povolený len výnimočne, a to v prípade, že „výška sankcie je nielen neprimeraná, ale aj prehnaná, ba dokonca disproporčná“⁹¹. O takomto hrubom a evidentnom nepomere medzi porušením a sankciou, ktorý by vyžadoval úpravu zo strany Súdneho dvora ako odvolacej inštancie, však v prejednávacom prípade nesvedčia nijaké dôkazy.

119. V dôsledku toho ani táto posledná časť tretieho odvolacieho dôvodu nemá šancu na úspech. Celý tretí odvolací dôvod je preto nedôvodný.

D – Zhrnutie

120. Keďže ani jeden z odvolacích dôvodov uvedených odvolateľkami nie je dôvodný, toto odvolanie sa musí v celom rozsahu zamietnuť.

VI – Trovy konania

121. Podľa článku 184 ods. 2 rokovacieho poriadku, ak Súdny dvor zamietne odvolanie, rozhodne aj o trovách konania.

122. Podľa článku 138 ods. 1 a 2 v spojení s článkom 184 ods. 1 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Ak je viac účastníkov konania, ktorí vo veci nemali úspech, Súdny dvor medzi nich rozdelí náhradu trov konania. Keďže Komisia navrhla zaviazať odvolateľky na náhradu trov konania a odvolateľky nemali úspech vo svojich dôvodoch, musia byť zviazané na náhradu trov konania. Keďže podali odvolanie spoločne, musia tieto trovy konania znášať spoločne a nerozdielne.

VII – Návrh

123. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

1. Odvolanie sa zamietajú.
2. Odvolateľky sú povinné nahradiť trovy konania spoločne a nerozdielne.

91 — Rozsudky E.ON Energie/Komisia (C-89/11 P, EU:C:2012:738, body 125 a 126), Schindler Holding a i./Komisia (C-501/11 P, EU:C:2013:522, body 164 a 165), ako aj Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, bod 205).